

Paranoia

"Quan la paranoia és personal i poc transferible, és pura psiquiatria, matèria de pastilles o de psicoanàlisi, de teràpia, clíniques i molta paciència. Quan és col·lectiva, pública i contagiosa, és un perill per la col·lectivitat, per la pau civil, i fins i tot per la integritat moral i física de les societats."

La paranoia, diu el diccionari de l'enciclopèdia, és un "malaltia psiquiàtrica caracteritzada per la presentació d'idees delirants, sistematitzades, irrefutables per l'argumentació lògica". És una definició breu, que podria ser matisada i extensament explicada acudint a qualsevol manual de psicologia. Però la substància em sembla perfectament comprensible, i els resultats estan a la vista: en el subjecte, les idees delirants es presenten, són acceptades com a no-delirants sinó certes, formen part d'un sistema igualment basat en la fantasmagoria. I la lògica, és a dir l'explicació racional de la realitat, s'hi estrella com l'aigua contra la roca: són impenetrables. Quan la paranoia és personal i poc transferible, és pura psiquiatria, matèria de pastilles o de psicoanàlisi, de teràpia, clíniques i molta paciència. Quan és col·lectiva, pública i contagiosa, és un perill per la col·lectivitat, per la pau civil, i fins i tot per la integritat moral i física de les societats. Això, en termes genèrics, supose que és fàcil d'entendre. Ja no és tan fàcil entendre, tanmateix, perquè a tot arreu la dreta ideològica i política com més dreta més tirada té a la paranoia, i per què al regne d'Espanya i al País Valencià aquesta tirada és tan forta i tan visible.

Els "patriotes" americans —o siga les *milícies* armades i els seus simpatitzants— que aquests dies han eixit a la llum amb la bomba d'Oklahoma, creuen fermament que els Estats Units corren risc imminent de ser ocupats per una força de l'ONU composta de policies de Hong Kong i tropes russes, creuen que hi ha divisions soviètiques ara mateix estacionades en antigues mines de sal prop de Detroit, que el Govern ha instal·lat codis magnètics als bitllets de banc a fi de poder saber a distància quants diners té cada ciutadà amagats a casa, i que a partir d'ara l'estat els posarà un xip en el cos a tots els infants a fi de poder-los controlar en cada moment. Creuen això i tot un conjunt ordenat de deliris perfectament coherents amb les premisses que els produeixen: l'estat és el nostre enemic, i forma part d'una conspiració exterior i universal per sotmetre'ns, l'ONU és una arma dels russos i del sionisme universal. Hi ha misteriosos helicòpters negres que vigilen ja per compte de les forces de l'ONU, i fins i tot els camps de concentració estan preparats per tancar-hi els bons ciutadans americans que es manifesten enemics dels invasors. L'FBI, com tothom sap, és un simple braç del KGB, i cada ciutadà, per defensar-se de tan horribles perills, hauria d'anar fent-se el seu petit arsenal domèstic, si pot ser amb metralladores, morters, i bona cosa

de municions i de queviures. Bé, són bojós, diem, no hi toquen, són paranoics, són perillosos. Perfecte. A més, això és Amèrica, i ja se sap quina mena de gent s'hi cria per allà.

Ara vostès llegeixen aquests dies —o mesos, o potser anys— passats una part de la premsa de València, més la major part dels diaris de Madrid i de *provincias*, escolten certes emissores de ràdio i certs programes de televisió, i resulta que la "presentació d'idees delirants, sistematitzades, irrefutables per l'argumentació lògica", no és cap monopoli de les milícies de Michigan. La paranoia és pròxima, és de casa, és del veí del costat, del cosí que convidem a dinar, del cunyat de la dona. Vostès agafen la paranoia americana, i on diu "Govern" hi posen "PSOE" o "Govern socialista", i on diu russos o sionistes hi posen "catalans", i el mecanisme funciona perfectament, tal qual. Diuen a tot Espanya: "Pujol s'ho emporta tot per Catalunya", i llavors preguntes al parent d'Albacete: digues-me tres coses que s'ha emportat Pujol, o només dos. No en pòden dir ni una, però la convicció resta inalterable. Diu un diari de Madrid, edició de València, que els cent mil valencians del 6 de maig érem "*gentes agavilladas*", carn de guerrilla urbana, a punt d'assaltar casernes dirigits per Eliseu Climent, inspirats per Max Cahner, i més o menys sota la guia d'un "*panfleto anticonstitucional*" que jo vaig escriure fa més de vint anys i que es diu "*Som. Llengua i literatura*", que ara el conseller Romero, "*manchego renegado*", ha imposat a la força a la Universitat d'Alacant. Lògicament, aquest "*aque-larre antiespañol, a fuer de antivalenciano*", no hauria tingut lloc si no haguera vingut la gent "*desde las bases catalanas del independentismo*", i tot això. Perquè l'única cosa que es va veure a València és "*el mensaje de los sucursalistas de Barcelona*". En fi, poca novetat. No és la vella pràctica de *Las Provincias*, és la nova pràctica de *l'Abc* que em regala la Renfe. Per Lizondo som traïdors: "*ya lo eran, pero ahora son peores que Judas*". És el deliri coherent, sistemàtic, lligat, impenetrable i contagiós. Un senyor de Cartagena i un senyor de Valladolid també han vingut a dir-nos que nosaltres som "*los enemigos de su propia tierra*". Perfecte. La senyora del PP que vol ser alcaldessa de Gandia diu que, si guanya, *alliberarà* la ciutat d'intel·lectuals procatalanistes i d'esquerres. La capital, ja fa anys que l'han alliberada, i pretencen alliberar tot el país. Vas lligant caps ací i allà, i finalment tot encaixa sempre. És una manera de veure el món, és el cervell dels enemics de la raó. És una malaltia.

Joan F. Mira